

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legelőszörűbben postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyszög centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr., ezen fölül 60 négyszög centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyszög centimeternyi tér többlet után 50 kr. számított. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 5%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjelengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számított.

Ismeretlen kézből jött ezikkeket nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el. Kéziratokat vissza nem adtnak.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: De és Kis-király-utca (Baló-ház)

„Szolnok-Dobokamegye“ hivatalos közlönye.
s a megyei gazdasági egylet

A lapot érdeklő mindennemű felszólamlások (reklamációk) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Nyilttéri ezikke garmond sora után 30 kr. fizetendő. Hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktér 3. sz. Athenaeum I. emelet.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szolnok-Dobokamegyei tantestület alakuló közgyűlése.

Deés, 1880. november 1.

A civilisatio vagy emeli az általános jólétet, vagy nem. Ha nem, úgy eltévesztett az emberiség törekvése és botorság volt az év ezreken át folytatott fejlődés. Csak-hogy a letűnt óriási idő eredménye, a jelennek mindennapi tapasztalata és a következtetésként erről a jövőre nézve lebonyolított conclusio, az emberi szellembe kiirtatlanul beleékelt előtörekvési ösztön, a történeti tanulságokon okult és szélesbült értelem, — nem csalódhatott, nem csalódhatik. Tehát helyes, hogy e világ a felvilágosodottság ösvényén igyekszik előre, mert így bizonyosan elérndi az általános jóléttől álló célt. A miért is minden olyan jelenség, mozgalom, tény, mely az előre való lépést jelzi, elősegíti: örömmel üdvözlendő. —

Megingathatlan bentünk azon meggyőződés, hogy a civilisatio equale általános jólét elérhetésének biztosítékául a népnevelés emelkedése szolgál. Ezért a legőszintébb öröm tölt el bennünket, midőn látjuk azon elemek tervszerű működésre való tömörülését, kik élet feladatuknál fogva a népnevelés ügyének üdvösen szolgálni hivatva vannak. Mindazok, kik lángeszűkkel, lelki-nagyságaikkal a gondviselés által mintegy arra vannak teremtve, hogy népek indulásának irányt adjanak, azokat ebben vezéreljék, a népnevelés ügyére sulyt fektettek. Erre vonatkozólag fényes neveket mutat a mivéldés történelme, de kinek ne jutna eszibe: báró Eötvös József.

A „SZOLNOK-DOBOKA“ TÁRCAJA.

A levél.

— ARNAULT UTÁN. *) —

Kit ágról mart le durva szél
Te árva, elhervadt levél
Meddig, hová? — Azt nem tudom.
Még törte a tölgyet vihar —
Ő volt egyetlen gyámolom.
Azóta nyugtot nem lelek;
A lágy zephir s éjszak szele
Mérgetől nyerve életet:
Erdőkön át, rétek felett
Szüntelen üz, hajt engemet.
S még sem remegek én azér,
Hogy oda jutok végre el, —
Hogy hová lesz a rózsá levél,
S költő jutalma — a babér.

Breán Kázmér.

A népiskolai kertekről.

(Felolvasatott Deésen a szolnok-dobokamegyei tantestület által 1880. nov. 1-én tartott közgyűlésén.)

A község, a lakosság műveltségének és vagyonos voltának kétségkívül legbiztosabb mértéke az iskola. S nem hiszem, hogy bár ki is, ha oly

*) Arnault Antal szül. 1766-ban becses mese-gyűjteménye, méginkább drámai működése szerezte meg hírnevét s juttatta a francia akadémia halhatatlanjai közé. — Meghalt 1835-ben.

Tudva tehát a népnevelésnek kiváló fontosságát, ki ne osztozkodnék velünk azon örömrünkben, midőn constatálhatjuk, hogy megyénk tanítói nemzeti ségi, felekezeti és nem különbség nélkül, a már csaknem műlasztássá vált közönnyel szakítva, a fölvetett eszme megtestesítésében elég hosszas vajudás után: végre a kellő megállapodásra jöttek és hivatásuknak magasabb szempontból való megfelelése érdekében egyesültek. Szabályaik jóváhagyása után a mai napon tartották meg alakuló közgyűlésüket, a melyen a megye különböző és legtávolabb részeiből is megjelentek a népoktatás szerény apostolai, számszerint mintegy 45-ten.

Szabó Ferenc polg. iskolai igazgató mint ideigl. elnök nyitja meg az ülést, üdvözölve a megjelenteket, előterjeszti elnöki jelentését. Jelzi az egyesülés nagy fontosságát és azt, hogy ennek érdekében megyénkben már 1875-ben megindult a kezdeményezés, még pedig 1877-ben megújulva, azonban eredménytelenül, minek okát abban véli feltalálni, mert akkor a tanerők tömörülése, ha egészben nem is, de félig hivatalosan szándékolattal elértetni, míg a múlt esztendőben történt alakulás önkényesen, legkisebb erőszakos ösztönzés nélkül jött létre. Rövid 10 éve, hogy megyénk tanügye a kormány gondoskodásában részesül, a községek, melyek első sorban lennének hivatva a közoktatásnak felkarolására, nagyon kevés kivétellel, távol tartják magukat. Ily viszonyok között eddig maguk a tanítók is csupán csak helyhez kötött, kötelességszerű munkálkodást végeztek ugyan, de magasztosabb célt nem tartottak szem előtt. Ennek oka a közönség részvételének és

községbe vezette utja, hol a legszebb, leglakályosabb épület, a lakosság büszkesége az iskola volt, és nem a koresma, — mondom, nem hiszem, hogy ily helyen butaságot, baromiséget, szegénységet tapasztalhatott volna.

A jó pap, a jó tanító éltető lelke, vezérlő kalauza a községnek.

Részemről, minden tanítót egy-egy apostolnak vélek, ki nemcsak szavakkal él a tanügynek, de azért tenni is kész; és tesz is. Minden iskolát a templomhoz hasonló szent helynek tartok, hol az ifjúságot, a jövő nemzedéket, a jó, nemes és hasznos megismerésére és követésére oktatják. A hol a tanító keble egész érzetéből, áthatva hivatása nagy fontosságától, hasznos, békés hazafiakat nevel a honnak. Fájdalom, hogy sok és nehéz harcot kell nekünk, uraim megküzdenni, míg azon kedvező helyzetbe jutunk, melyben eredményt mutatunk fel; — jól tudom, tapasztalásból — hogy nekünk kell áldozatot hozni az ügy érdekében, mert mi értünk nagyon kevesen fognak áldozatkészek lenni. És e fáradozásért mi a jutalom? Ócsárlás, mellőztetés ott is, hol szavunk lehetne. Elkészerítő elismerés még az esetben is, ha a „quem dii oderunt...“ ironicus mondas igazságában akarjuk is vigasztalásunkat keresni. Pedig a mi, s különösen a közölünk vidéken működő kartársak feladata felette nehéz. E kartársaink, honfiktársaink azon osztályát oktatják, kik kezük alólkikerülve, mindjárt munka után látnak, kiknek legtöbbje, ahogy az iskola falait elhagyja — mezei munka után lát; pedig e téren

a testületi szellem hiánya volt. Az utóbbi fölébredésével az előbbi is felköltethető lesz.

Az 1879. november hó 1-én választott id. központi bizottság, a miniszterium által visszaküldött alapszabályok módosítása végett f. évi április 4-én tartotta jelentékenyebb ülését, a melyen a bethleni, m.-láposi, deési és szamosujvári helyett a széki iskolák igazgatói megkerestettek a járási körök megalakítása iránt. Ezek meg is alakultak, és a bethleni járási kör elnökévé Szabó Sándor, a m.-láposi járási kör elnökévé Lebedi János, jegyzőjévé Kerekes Dániel; a deési járási kör elnökévé Szabó Ferencz, alelnökévé Szentpéteri János, jegyzőjévé Kádár József és Bakoss Kálmán választattak. Az utóbbi kör paedagogiai, nyelvtudományi, természet-tudományi, történelmi és művészi szakosztályokra osztá magát. A széki járási kör még nem alakult meg.

Ezen elnöki jelentés éljenzéssel vétetik tudásul, miután Incze Ferencz id. pénztárnok felolvassa a maga jelentését, melyből kitűnik, hogy az eddigi bevétel 31 frt 90 kr., kiadás 13 frt 20 kr. volt, tehát a deési takarékpénztárban gyümölcsösztető 18 frt 70 kr. pénztári maradvány van. A pénztári jelentés megvizsgálásával Szentpéteri János és Bakoss Kálmán bizatik meg.

Kádár József id. jegyző olvassa az 1881. évre készített költségvetést, mely szerint 100 frt 90 kr. bevétel és 95 frt kiadás irányoztatik elő. A központi választmány indítványozza, hogy a költségvetésbe felvett közlönyök általa rendeltessenek meg, melylyel szemben ajánltatik, hogy a szak-közlönyök megválasztása iránti jog hagyas-sék meg a járási köröknek, e tárgyban,

vajmi kevés, vagy épen semmi ismeretet sem szereztek tőlünk.

E térre akarom a tisztelt kartárs urak figyelmét felhívni.

E felolvasásom célja a „Népiskolai kertek“ létesítésének eszméjét népszerűbbé tenni, s bebizonyítani, hogy az ügy, a tanító, mint a tanítvány anyagi és szellemi hasznára kevés költség-gel létesíthető.

Közoktatásügyi törvényünk alkotója, boldog emlékü Eötvös József báró, áthatva a népiskolai kertek szükségességétől, gondoskodott, hogy a hol lehet e kertek kihasíttassanak. Ámde ellenségeskedés, részvét hiány, a legtöbb helyen meghiúsíták a boldogult miniszter jó akaratának megvalósítását, vagy a hol, legjobb esetben kívánatának eleget tettek, kapott telket az iskola, kövest, homokost, a falun kívül. A tapasztalás azt bizonyítja, miszerint ez uton nem lehet elérni semmit. Legujabban már a megyék vették kezükbe a gyümölcsfa tenyésztés, s a gyümölcs termesztés elterjesztésének ügyét. Hogy hogyan, miként intézkedtek? Tudhatják a t. kartársak, ha figyelemmel kísérték a „Szolnok-Doboka“ czimű közlönyünket. Hagyjuk a megyét: tegyen a mit tud, ők a felnöttekkel bajlódnak, ne kérjünk magunknak e dicsőségéből. Fordítsuk figyelmünket oly helyre, hol otthon vagyunk.

Alig hiszem, hogy a t. kartársaknak lakházuk mellett ne lenne egy-egy kis szabad tér, mit kevés gazdaságuk koczkaztatása nélkül kertet-ne lehetne alakítani? És ha ez lehetséges mi

valamint a járandó közlönyök meghatározása kérdésében hosszabb és élénk vita fejlődött ki, melyben Gálffy Ignác, Sebestyén József, Szeremlei Eszter, Budai Elek, Szentpéteri János, Kádár József és még többen többszörös hozzászólással vesznek részt, de végre is a közp. vál. javaslata fogadtatik el. Ugyancsak ezen választmány azon indítványa, hogy tűzessék ki két pályadíj 2—2 arannyal, két mű megjutalmazására, melyek egyike Szolnok-Dobokamegye 2—3 ívre terjedő földrajzát tartalmazza, a másik természettani mű legyen, ismét hosszabb esszecsere ad alkalmat és a többiek között Sebestyén J., Szentpéteri J., V. Horváth Zsigmond tanfelügyelő, Kádár J., Nagy Benedek, Budai Elek, Debreczeni István nyilváníták véleményüket, és határozatott, hogy csakis a megye földrajzára nyitattik pályázat, mely körülbelül 2—3 nyomtatott ívre terjedhet, benyújtási ideje: 1881. nov. 1. és díja 4 arany lesz.

Ajánlatba hozatik, miszerint a tantesület tiszteletbeli tagjaiul, a már ilyenekül megválasztott V. Horváth Zsigmond, Kovács Samu és Medgyes Lajos mellé választassanak még meg br. Bánffy Dezső, mint a kinek e testület létre jövése körül kiváló érdemei vannak, Boér Károly kir. tanácsos, mint a ki e megye első tanfelügyelője volt, és dr. Szócs Sámuel a tanügy ismert buzgó barátja. Harsány általános éljenzéssel tiszteletbeli tagokul választatnak. Következik Szabó F.-nek a népiskolai kertekről szóló felolvasása, melyet feszült figyelemmel hallgattak végig és befejezése után megéljeneztek. Az értekezést lapunk tárczája hozza. A felolvasás után az id. tisztikar és választmány leköszön és új választás ejtetik meg, melynek eredménye a délután folytatott ülésben enunziáltatik, s eszerint elnökké Szabó Ferencz, alelnökké Sebestyén József, Lebedi János, jegyzökké Bakos Kálmán, Orbán József, pénztárnokká: Incze Ferencz, könyvtárnokká Séra Elek és választmányi tagokká Rácz Miklós, Péter Vilmos, Racus Lajos, Magyarosi János, Imecs József, Szabó Sándor, Debreczeni István, Szentpéteri János választattak meg szótöbbséggel. Utóbb nevezett Lábos Imrének az iskolai takarékpénztárakról szóló értekezésére véleményét olvassa fel a hallgatók fokozódó érdeklődése mellett. A gyakorlati megfigyeléseket tárgyzó érdekes felolvasást lapunkban közölni fogjuk.

gátolja a t. kartárs urakat abban, hogy meghatározott napokon felnöttebb, tanítványaikat itt oktatassák, vagy mi több rendszeresen dolgoztassák.

Ha egy 400, legtöbb 600 négyszög öl területű helyat, — természetesen bekertelve — a legfőbb kerti veteménynyel, gyümölcsfákkal beültetnek — 20 tanítvánnyal oly jól megművelhetik, mintha közép számításal 100—150 frtot költöttek volna rá. És a gyermek örömmel fog dolgozni, mert nem kötelező és mert minden gyermek a pepecslő munkát szereti. És ha hozzá, mikor a termés szüretelhető, s egy- vagy két tized részét a gyermek megkapja, mint fáradozása anyagi jutalmát, ezt látva a szülő, nem fog ellenkezni, ha gyermeket dologra fogják; sőt többet mondok: a gyermekben is kifejlik a munka iránt való szeretet, s ha már nem lesz mit tanulni az iskolában, a háznál kísérti meg a mit amott el-sajátott.

Igy téve: nincs-e dusan jutalmazva a tanító és tanítvány?

A termés megmaradt 8—9 tizede, nemcsak bőven elég a tanító családja szükségleteinek fedezésére; de egy része eladatván még nagyobb szerűsítésre is fordítható. Rendezhető egy kis gyümölcsös, méhes, virágos kertecske, melyek 5—8 év alatt már jövedelmeznek a tanítónak.

És a mi még megemlítendő, mikor a tanító terméből fáradtan kijő: nem nyújt-e kedves üdülést a természet munkásságának szemlélése, — nem felejt-e itt el a terhes, sulyos fáradságot, munkát, mit a négy fal közt tanítványaival végzett? Azt hiszem igen! (Folyt. köv.)

Végül megállapodott az ülés abban, hogy jövő rendes közgyűlését Bethlenben, 1881. évi szeptember 28-án tartandja.

Ezen — minden részletekbe nem ható — tudósításunk után bátorságot veszünk magunknak néhány megjegyzés megtételére.

Nem kerülhette el figyelmünket a személyeskedésnek a gyűlés folyamából fel-lövellő — habár vékony — vizsugara. Szívünkben őhajtuk, hogy a tanítók között netán élőködő, a közügy fáján mindenesetre károsan rágódó személyeskedés férge, pusztuljon el végképen, — ezt reméljük is, — és annak helyét a kölcsönös bizalom éltető eleme foglalja el. De bármiként alakuljon is az egyének egymásközi ellen-rokonszenv, az előbbi legyen a tárgytól, a közügytől mindig elválasztva, mert csak is így, egyetértés útján, remélhető a magasztos ügy üdvös felvirágzása, mi azonban a vélemények különbségét és surlódás általi tisztítását legkevésbé sem zárja ki. — Dixi!...

Sajnálható, hogy egy oly egyén, ki lelke egész buzgalomával függ az egyesülés által érvényesítendő eszmén, kinek az elő-munkálatok, a testület életbe léptetése körül elvitázhatlan érdemei vannak, sem a tisztikarba, sem a választmányba be nem választott. Ezért senki sem okolható, a véletlenség úgy hozta magával, mivel a megválasztatandókra előleges s figyelmeztett megállapodás nem lévén, több-féle tisztségre nyert szavazatot, de kellő szótöbbséget egyik-re sem. Ezt a körülményt veltünk, az ezuttal mellőzött kartársainak mindegyike bizonyára őszintén sajnálja, de megvan győződve, hogy ezáltal az érdemes tanító sem eddigi nemes ambíciójának, sem tevékeny buzgóságának nem lesz szárnya szegve. Hasonló indoknak tulajdonítható az, hogy a szép számban megjelent és melegen érdeklődő női tanítók egyikét sem látjuk a tisztviselők, a vagy választmány tagjai sorában, de ez rájuk sem gyakorolhat lankasztó hatást, annyival kevésbé, mert előfordulandó alkalommal hasonló nem történhetik.

Végül szíves örömmel kell regisztrálnunk, hogy a délelőtti (déli 1 és 1/2 óráig tartó) ülésen mindvégig jelen volt V. Horváth Zsigmond tanfelügyelő és Medgyes Lajos, ref. lelkes tiszt. tagok, sőt az előbbi a délutáni ülésen is folytonosan jelen volt és ügybuzgalmát tanusítván az eszme cseréből élénk részt vett, helyes tanácsait nyilvánítva s a szükséges időpontban tapintatosan az ügyhöz szólva.

Nem hagyjuk fölemlítés nélkül, hogy a tanulságos ülést igen kedélyes estély követé, melyen inter poculos folyt egyébbel — a nemes vitatkozás is.

Záradéku bevalljuk, hogy az ülés termét azon megjegyzéssel hagytuk ott: „há-lára kötelezett a tantestületi közgyűlés.”

Havas Gyula.

A kolozsvári kiállítás.

Okt. 28. — nov. 2.

Az erdélyi gazdasági egyesület — miként lapunkban is említve vala — egy kiállítást rendezte. Nemcsak az erdélyi részekből, de a Királyhágón túlról is sokan feleresték kiállított ezikkeikkel, s gyümölcsészeti része szépen sikerült. — A kiállítás megnyitása a városi közgyűlési teremben történt meg. Ott voltak a gazdasági egyesület kiválóbb tagjai. A szakférfiak is szépen voltak képviselve, összesen mintegy ötvenen. A gyűlést Szabó József, az erd. gazd. egyesület buzgó alelnöke nyitotta meg rövid beszéddel. Tudatta, hogy Tisza László egyleti elnököt betegség akadályozta. Melegen üdvözlí az ország különböző részeiből egybe-sereglett gazdaközönséget. Kéri a kiállítási csoportok megszemlélését, tanulmányozását. Beszédét azzal az óhajttal végzi, vajha e kiállítás tapasztalatai és eredményei mennél hasznosabbakká válnának közgazdasági állapotaink jövő fejlődése tekintetében. A gyűlést megnyitottak nyilvánítván, Szabó Sámuel tanár a bíráló bizott-

ságok megalakításáról tett jelentést, melynek osztályaiban megyénk gazdasági egylete által fölkért tagok tevékeny részt vevének. Ezután Lukácsi Sándor indítványt tett az iránt, hogy értekezlet tartassék a felett, vajjon minő eszközökkel volna elérhető, hogy gyümölcsenyésztésünk, mint közgazdasági tényező kellően felkaroltassék, a mi közhelyesléssel fogadtattott. Ezzel az elnöki meghívás következtében testületileg, hallgató csendben távoztak, a redoute épületben elhelyezett kiállításra, melynek helyiségén az öreg redouton egy feltűzött nemzeti lobogócska jelzé az ünnepelet. A kiállítás igen izlősen volt berendezve. A redoute nagyterme a szoba-növények és szőlőkiállítással volt betöltve. A szoba növények közt legbámulatosabb egy igen szép philodendron. A nagyterem keleti részében a legritkább páfrán félekkel, feltűnő egy oktagon grupp. Szép dracaena fajok, kaméliák körül szegélyezve fehér primulákkal. A terem közepén dr. Nagy József és Reinbold Olivér urak gruppja volt, egy gyönyörű bananfával a legszebb nyilásban levő tidaéakkal, nygeliákkal és begoniákkal, s mind-ezeknek láttára ez ódon teremben mintegy más égalj alá varázsoltan éreztük magunkat, melynek hatása alatt mi vidékiek elnémulva éreztük azon panaszokat, melyekkel a gond, nélkülözés s az általános szomorú anyagi viszonyok következtében othonunkban oly gyakran találkozunk, s föléledt a tudat, hogy csakugyan nem oly általános szegénységünk, s boldogoknak képzeljük a nagy városiak azon kedvező helyzetét, mely e luxusnövények nagymérvű ápolásában nyilatkozik.

Ily gondolatokba elmerülve hangoztatá mögöttünk egy „hostáti” barna leány a kolozsvári nép zengzeties kiejtésével: „Óh anyám! mennyi virág, s még sem látunk egy rozmaring bokrot, szegfűtöt vagy bár muskátát!” Melyre találólag felelé a munka és takarékoság adta üde arc mosolygásával: „Jaj lányom a mai világban az urak nem a köztünk ismeretes virágok ápolásában tartják és keresik kedvtelésüket!...”

De a szőlő négy álványa megtekintése után, melynek redélyein több nemű s jeles fajtájú csemegeszőlők csüngtek le, térjünk balra, hol a négy szűk, nem igen kényelmes mellékszobában a bel- és külföldi almáknak mondhatni minden faja igen szép példányokban dusan képviselve, midőn a jobbra eső mellékteremben az izletes körtvék minden faja áll előttünk, melyeknek becsét emeli korunk legnagyobb pomologussának Gregoir Nellis Hollandból küldött tizenhat faj körtvéje. A gyümölcstárlatban nem láttuk, hiányzott Tisza László — főleg körtvékben gazdag csányi gyümölcsösseinek terményei. — A körtve-csoport feletti szárnyépületben a kertészeti eszközök egy néhány darabja, s körülte a vetemény-félék voltak.

A gyümölcsészeti értekezlet okt. 29-én tartott. Az elnöki széket Szabó József foglalta el. Először Lukácsi Sándor szólalt fel, s hosszabb beszédben az amerikai egyesült államok példájára hivatkozva fejtegette, miként emelkedtek azok rövid idő alatt magasra egy gyümölcsenyésztés, mint a kereskedés terén. A mostani kertészeti kiállítások csak a tudományos pomologia fejlesztésre valók, de a kertipart nem mozdítják elő. Nem szakférfiak által, hanem gyakorlati uton kell a hazai fajokat tisztázni s az egyes vidékek számára legalkalmasabbat kiválasztani, oly módon, hogy minden vidékről a termelők küldjék be egy éveként tartandó értekezletre azon vidék legelterjedtebb fajait. Berde Áron: A főbb tételek nagyobb részét ő is helyesli, de bizonyos módosításokkal. Szabó Sámuel: Lukácsi nézeteit még a múlt évi deési vándorgyűlésről ismeri, hol csaknem ugyanazon szavakkal épen azt mondotta a mit most. Ott is feltűnő idegenkedést mutatott a tudomány és szakemberek iránt, éppen úgy mint most. — Br. Kemény János: nekünk mostani főfeladatunk a jelen kiállítás felhasználása. Bizottságot kíván kiküldetni, mely az itt egybe-halmazott becses anyagot feldolgozza. — Villási Pál: működésünk alapját csak a tudomány képezheti, csak a szakértelem fejtheti, anélkül a gyakorlat csak tapogatózik, és sok erőt, időt elfecsérel. — Veress Ferencz: már évek óta csak vitatkozunk, teljes hévvel és felindulással hangsúlyozza, hogy a sok meddő értekezés türelmét

kifárasztotta, s bár ne is jött volna jelenleg is föl e helyre. — Ezután Kovács Samu fölhozza, hogy itt az ügy érdemére nézve nincsen lényeges eltérés, az egyik rész inkább elméleti uton, a másik praktice keresi a kiindulási utat, mindkettőt üdvözli, csak az ohajtott célhoz jutthasunk, s pártolja b. Kemény János indítványát. — Békési Károly: indítványozza, az ország gyümölcsészeti statisztikájának összeírását. — Még néhány felszólalás után kiküldetett egy bizottság, a mely úgy a fajok kiválasztása és nevek tisztázása, mint a statisztika egybeállítása és kerti terményeink piacra vitele érdekében tanácskozzék s javaslatát nyilvánosságra juttassa.

Ezen bizottság már másnap azzal kezdé meg működését, hogy a kiállított gyümölcsökből előbb a legnemesebbeket, az után az „erdélyi“ eredeti almákat összegyűjtve, a nagyteremben két asztalon közszemlére kirakta, de már ebben hazánk két nagy pomologussa Villási Pál és Lukácsi Sándor részt nem vevének, mert a hajnali órákban elhagyák, miként Józseika egykoron írta: „a kedélyes Kolozsvárt“. E nem remélt hirtelen távozásnak okát nem akarjuk a tegnapi folyományban keresni és találni. Mielőtt a jury működését adnók, a kiállítást tájékoztatólag tudatjuk, hogy az összes kiállító száma 126, és pedig az almacsoporthban 64 kiállító (1372 fajjal), a kőrtecsoporthban 29 kiállító (372 fajjal), szőlőt állított ki 8 (361 fajjal), veteményt 23, virágokat 19 és kerti eszközöket 7 kiállító.

A kiállítás második napján az illető juryk bírálatának eredményét lapunk szűk köre nem engedvén egész terjedelmében közölni, csak is az elsőbb rendű kiállítások megnevezésére szorítkozunk. A gyümölcs-osztályban az első ezüstérmet nyerte Nagy Dániel kolozsvári timár-iparos a termesztésre ajánlatos fajok kitűnő gyűjteményeért, fölemlítjük még, hogy Deésaknáról Törpéni Lajos dícsérő oklevelet nyert jeles fajú almáiért. Borszőlőért ezüst-érmet nyert Wolf Gyula Tordáról, az asztali szőlőkért pedig három arany első-díjat kolozsvári tanító Szentgyörgyi Lajos kilenczvenöt fajtából álló ritka gyűjteménye. A kerti eszközök gyéren valának képviselve, s a vetemény-esoporthban is csak a második két aranydíjat adatott ki a Torda-koppandi kertésznek. Sajátosságos, hogy a mint a redoute épületkapuján kiléptünk a Monostorutzán végig kevés megszakadással egész Középuteza hosszában fel vala halmozva a különböző vetemény, mégis Kolozsvár híres veteménytermelői „a hostát“ teljesen hiányza. Egyáltalában a közönség az egész kiállítás iránt nagyon lanyha érdeklődéssel viseltetett, s a mellett, hogy hiányzott a kalaúzó névsor, nagyon érezhető vala egy oly egyén hiánya, a ki az ország különböző részeiből felgyűlt érdeklődők ismerkedését könyvé tette volna. S a tervelt s megtartott banquetben is csak mintegy tizenhatan vettek részt, mely egy néhány lelkes felkösztetés után csendes véget ért. De meg kell említenünk azon szívélyes és családias előzékenységet, melyet tanusított Taufer Ferencz az erdélyi pinczeegylet borkinesének megismertetése alkalmával bekövetkezett kedélyes borkostolásnál, a midőn mintegy negyven féle bor várakozza az üres poharakra, s azt sem feledhetjük, hogy az est hosszú óráit kellemesen foglalák el a diszes színház sikerült előadásai, azonban a gyér látogatás Kolozsvár közönségének a színügy iránti lelkesedésnek nem igen dícsérő bizonyosága.

De mindent helyre hoz, mindent elfedez, gyümölcsenyésztésünknek leendő közel fölvirágzása, melynek az ezen alkalommal tartott értekezleten megállított elvek s nézetek szerint, hogy az erdélyi gazdasági-egylet oly sokszor felhozott s emlegetett s z a k o s z t á l y a minden ellenszenvet legyőzve: a közjóra nézve minél teljesebben létesítsen, szívünkől ohajtjuk! Vdy.

VEGYESEK.

— Megyénk közigazgatási bizottsága holnap tartja rendes havi ülését.

— A szamosvölgyi vasut igazgatósága rendes havi ülését folyó hó 10-én tartja.

— **Meghívás.** A deési koresolyázó egyesület tisztelt tagjait szívesen fölkérjük, miszerint a f. év és hó 14-én (varárnap) d. u. 3 órakor a polgári iskola nagytermében tartandó alakuló közgyűlésre megjelenni méltóztassanak. Ez ülésen lesznek a belügyminiszter irtól jóváhagyva leérkezett alapszabályok alapján a tisztviselő és választmányi tagok megválasztandók és fog egyéb érdekes tárgy mellett az egylet helyi rendszabálya is megvitatatni. Pl a c s i n t á r Ö d ö n, id. elnök. H a v a s G y u l a, id. jegyző.

— **„Bibor és Gyász“** nagyszerű történeti drámát 5 felvonásban, ma adják elő műkedvelőink, a Szent Ferencz-rendiek helybeli plébánia temploma diszitési költségeinek fedezésére. Ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

— **Zongora.** A műkedvelő társulat közelebb-ről egy igen jó karban lévő zongorát vásárolt meg s azt bérbeadás által is fogja hasznosítani. Bérbeadásával Pánczél János rendező van megbizva. Ajánljuk az illetők figyelmébe.

— **Halottak ünnepe** városunkban is kegyelettel tartatott meg, a sirhantokra tűzött koszoruk között pislogó mécszlángok fénye derítvén fel a mulandóság e csendes tanyáit.

— **A központi mértékhtelestítési hivatal** Miklós Sándor városi alkapitányra bizatott.

— **Az „Ellenzék“** írja a kolozsvári kiállításra vonatkozólag: A szolnok-dobokamegyei gazd. egyesület csoportjában szépen jelentkeznek szokatlan nagyságu retkek, piros és fehér, szép káposzta példányai; zöldes-fehéres-sárga hagyma-koszoruk tetszetős répák és czeklák érdemesek a tűzetes megtekintésre.

— **A kolozsvári kiállítás alkalmával** az erdélyi gazdasági egylet által kiállított almacsoporth, mely mintegy 250 darab almát tartalmazott nyolc forintot adatott el.

— **Tetty Nándor és társa kiadásában** Budapesten, P. Szathmáry Károly művéből, „Az Emberi Mivelődés Történeté“-ből a 11—17 füzet jelent meg legutóbbi ismertetésünk óta. E füzetek Nagy Sándortól az ó-kor befejezéséig terjednek s a középkorból a vallásos fejlődést, társadalmi műveltséget, lovag-világot, a nő-világott hűbérseget, politikai műveltséget, törvény, valamint a középkori költészetet tartalmazzák. Megbecsülhetlen értékű az ó-korhoz adott betűrendes névjegyzék. A 14-ik füzetel kezdődik meg a középkor. Terünk nem engedi kellően méltatni, e diszes kiállítású művet s azért esupán arra szorítkozhatunk, hogy az teljesen beváltja, a mit ígért mind tartalmilag, mind az ábrákat illetőleg, s azért melegen ajánlhatjuk minden háznak, hol serdültebb ifjuság van. Egy-egy füzet ára 30 kr. az I. kötete 4 frt. diszes kötésben 5 forint.

— **„Magyar Regény-Csarnok“** 1—3 füzete Aigner Alajos budapesti könyvkiadónál megjelent és szerkesztőségünkhöz is beküldetett. Az 1. és 3-ik füzet Jokainak „Asszonyt kísér, Istent kísért“ című, a 2-ik füzet Kazár Emil „A semmi, ha valamivé lett“ című regényét hozza. Megjelenik kéthetenként egy füzet. Ara: egész évre 7 frt 75 kr. füzetenként 30. kr.

— **Az erdélyi gazdasági egylet** Kolozsvárt „Erdélyi Gazda“ című heti szakközlönyét, melynek népszerű cikkei a szűkebb és tágabb mezőgazdaság minden ágára terjednek ki, de különös előszeretettel a szőlészet és gyümölcsészettel foglalkoznak, községeknek, falusbiráknak, körjegyzők, lelkészeknek és tanítóknak 1881. évre évi egy forintért küldi meg, ha ezen összeg legkésőbb folyó év december 31-ig hozzá beküldetik.

— **Gorcsakoff** herczeg állapotáról kedvezőtlen hírt irnak; szellemi ereje egész a fogytán van és hülyeség állt be nála. — **Riza pasáról,** a dulcignói biztosról, az a hír, hogy a fölkelők megverték. — **A román fejedelmi pár** a mult hét végén látogatást tett Jassyban, hol nagy ünnepélyességgel fogadták. — **Belgrádban** megalakult az új minisztérium; az új kormány általában konzervatív jellegű; hogy állandó lesz-e, attól függ, vajjon Risties ellenzékiisége daczára képes lesz-e eleget tenni Ausztia-Magyarország kívánságának. — **Szédeczky Lajos** azt írja, hogy ő Bem tábornoknak egy élő fiától kapott levelet, ki hálát nyilvánít a marosvásárhelyi ünnepért s

azt írja, hogy nevét s lakását el kell hallgatnia mivel elszakítva honától, Oroszországban titkolnia, kell nevét. — **Kruesz Krizosztom** pannonhalmi főapát Győr-Szt.-Mártonban 64 ezer frtnyi költséggel három tantermű leányiskolát létesített. — **Az osztrák** delegatióban a külügyi vita foly. Legérdekesebb mozzanat Hübner beszéde. Azt mondja, hogy a keleti kérdések eltüntetése csak a hatalmak akarától függ. Lehetőleg halasztani kell tehát a válság kitörését, mert a francia köztársaság részéről az összes monarchiákat fenyegető veszély készül. Ez ellen szövetkezzenek monarchiánk, Németország és Oroszország.

KÖZGAZDÁSZAT.

A korom mint trágyaszor. A korom, mint ismeretes, finom szénpor, mely gázalaku szénvegyületekből, milyenek a fa, köszén, stb. tökéletlen elégetésénél képződnek, rakodik le; azért minden helyen, hol fát vagy szenet égetnek, kisebb-nagyobb mennyiségben feltalálható. A koromnak mind trágya szernek nagy értéke van, miután főalkotórészén a szenen kívül még ammoniakot is tartalmaz. Trágyául úgy használjuk, hogy vagy keverjük közéje a plánta ültetésére szánt földnek vagy előbb vízben feloldjuk, s úgy öntözzük meg vele a földet. E feloldás megy könnyen, ha a kormot egyszerre nagyobb mennyiségű vízben akarnók feloldani; sokkal jobb, ha előbb kevés vizet öntünk a korom közé, ezzel jól összekavarjuk, s csak ily módon, lassan-lassan öntünk mind több vizet közéje, míg nem a korom mennyisége körülbelül úgy aránylik a vízéhez, mint 1 : 30. E koromviz mindenféle cserépnövénynek, tehát főleg virágoknak, megöntözésére igen jó eredménnyel használható; hatása alatt a növény szebb és dúsabb leveleket hajt, s gazdagabban virágzik is. Megjegyezzük még, hogy a korom, a növény földjével összevegyítve, a gilisztákat is távoltartja.

A rózsatőnek befödése. A legtöbbhelyen az a szokás, hogy a rózsatőket októberben ledöntik, pedig az ártalmára van a rózsának. Öt-hat R. foku hideg nemhogy ártana a tőnek, ellenkezőleg megérleli azt és kevesebbet szenved. Legjobb tehát bevárni, míg a föld körülbelül pár centiméternyire átfagy, s akkor fogni a munkához. A gyenge és nyomorék hajtásokat előbb el kell távolítani. Az ágokat tavasszal kell le metszeni.

HIVATALOS RÉSZ.

M. kir. belügyminiszter.

39,344. sz.

Körrendelet.

Az 1877. évi XX. tör.-cz. 233. §. szerint hagyatékok leltározására hivatott községi (kör) jegyző részére ugyan azon törvénycikk 237. §-a alapján a leltárakhoz csatolás végett kiszolgáltatandó bélyegtelen telekkönyvi kivonatokra nézve a m. kir. igazságügyi minisztérium részéről 1878. évi február 8-án 3127. sz. a. tett, s ugyan azon évi február 24-én 8251. sz. a. általam a törvényhatóságokkal közölt azon intézkedés, hogy azok a telekkönyvi hatóságok által a hivatolt törvény 237. §-ára való hivatkozás mellett, a kiállítás céljának és az illető esetnek megjelölésével adassanak ki, oda volt irányozva, hogy az említett telekkönyvi kivonatoknak más célra használata meggátoltassék.

Tapasztaltatott azonban, hogy az 1877. XX. tör.-cz. 237 §-ában említett célra a községi (kör) jegyzők részére kiszolgáltatott bélyegtelen telekkönyvi kivonatok nagykoru örökösöket érdeklő hagyatéki ügyekben s egyéb magán célokra használtatnak. Ezen visszaélésnek meggátlása és annak biztosítása céljából, hogy a községi (kör) jegyzők az 1877. XX. t.-cz. 237. §. értelmében a telekkönyvi kivonatokot csak oly esetekben kérhessék, a melyekben azok a törvény rendelkezéséhez képest kiadandók, az igazságügyi miniszter urral egyetértőleg a következőket rendelem

1.) A községi (kör) jegyző köteles az 1877. XX. t. cz. 228. §. és az árvaszéki ügyrend 143. §-a szerint eszközölt haláleset-felvételnek az árvaszéket illető példányát az árvaszékhez a mellékelt minta szerint szerkesztett térítvény mellett beküldeni.

2.) Az árvaszék elnöke a térítvénynek azon helyeit, melynek az árvaszéki iktatókönyvi szám és a beérkezés idejének bejegyzésére szánvák, kitöltvén, azt aláírásával és az árvaszék színyomatu pecsétjével ellátva az illető jegyzőnek vissza küldi a végből, hogy a térítvényt a telekkönyvi kivonat kiadása végett a telekkönyvi hatósághoz szó vagy írásbelileg intézendő megkeresése mellett beszolgáltatva, eként igazolja azt, hogy a kért telekkönyvi kivonat az általa fel-

veendő és beterjesztendő leltárhoz leendő csatolás végett szükséges. Felhívom a megye közönségét, hogy ezen rendeletmről a megyei árvaszéket, — esetleg a rendezett tanácsu városok és a gyámhatósági joggyarlatával (1877. XX. t. cz. 174. §.) felruházott községek árvaszékeit s a községi (kör) jegyzőit esetleg a rendezett tanácsu városok jegyzőit, vagy az ezek helyett az 1877. XX. törvénycikk 221-ik §-a alapján a halálesetek felvételére és a leltározások teljesítésére kirendelet hivatalos közegeket tudomás és ahhoz képest leendő eljárás véget értesitse.

Budapesten, 1880. évi október 9-én.

Tisza s. k.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

HIRDETmény.

Alólirott tisztelettel tudatom a n. é. városi és vidéki közönséggel, hogy

BÉRLŐ SZÜCS-MUNKÁT

megfelelőleg helyben

csak is én eszközölhetek,

és hogy e czimen több visszaélés kikerülve legyen, bátor vagyok e helyen föl hívni a n. é. közönség figyelmét.

Továbbá meglepő olcsó ár és szigorú pontosság által akarom a n. é. közönségnek irántam tanusított kegyes bizalmát továbbra is föntartani. Deés, 1880. év. nov. 4.

Darvai Péter, bérlő-szücs.

Sz. 12,050.—1880.

Árlejtési hirdetemény.

Deésen a Postautezában lévő --- Szolnok-Dobokamegye közönsége által a királyi kincstártól vásár útján megszerzett épületnek honvédlaktanyává leendő átalakítása céljából, pályázatot nyitok s a versenytárgyalás határnapjául **f. év november hava 22-ikének d. e. 10 óráját** a megyeház tanácskozási termében megtartandóul ezennel kitűzöm.

Az építkezési költségek az előmérés és költségvetés alapján 14,981 frt 56 krban állapittattak meg.

Vállalkozó a megye készletében levő cserépanyagot a költségvetés V. szakasza alatt felvett árban köteles átvenni.

A felvállalt munka a **jövő 1881. évi augusztus utolsó napjáig** befejezendő és lakhatásra készen számba adandó lesz.

A szóbeli árlejtés megkezdéséig szabályszerűen kiállított s 5% bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak, mely összeget vállalkozó 7%-ra kipótolni köteles leendő. Bélyegilletékeket és más nemű ezen vállalatból eredő költségeket vállalkozó hordozni köteles.

A részletes árlejtési feltételek a megyeháznál a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Deés, 1880. október 15-én.

Az alispán helyett:

Br. Diószegi Géza,

főjegyző.

3—3

Szám 9802.—1880.

3—3

Árverési hirdetemény.

Közhirre tetetik, hogy az alsó-hagy mási birtokosság arányosított koresmárlási joga folyó évi november hó 23-án d. e. 10 órakor Cs.-Gorbón a szolgabírói irodában tartandó nyilvános árverésen három egymásután következő évre **haszonbérbe adatik.**

A koresmárlás jövő évi január 1-én kezdődik. A kikiáltási ár 400 frt, melynek 10%-ka bánatpénzül előre lefizetendő.

A részletesebb árverési föltételek alól-irt irodájában megtekinthetők.

Cs.-gorbói járás szolgabírója.

Cs.-Gorbó, 1880. október 16-án.

Vállya Ferencz, s. k.
szolgabíró.

Sz. 8559.—1880.

4—4

Pályázat.

Somkerék, Kócs, Magosmart és Virágosberek községek segéd-körjegyzői állomása lemondás folytán üresedésbe jövén — ezen állomásra évi 120 frt fizetés mellett Somkerék községében való lakással pályázat nyitattik.

Pályázni óhajtok felhivatnak pályázatukat az 1871-ik év XVIII-ik t. cz. 74-ik §-ának megfelelő módon felszerelve folyó év november hó 10-ig alól-írotthoz benyújtani.

A választás november hó 11-én d. e. 10 órakor fog Somkereken megtartatni. Szolnok-Dobokamegye bethleni járás szolgabírójától.

Bethlen, 1880. október hó 4-én.

Floth F. Adólf,
szolgabíró.

SZAMOSVÖLGYI-VASÚT.

Pályázati hirdetemény!

A szamosvölgyi-vasútnál 1881. év tavaszán a forgalom beáltára, következő állomásokra pályázat nyitattik.

- 1 Titkár,
- 1 könyvvezető,
- 1 főpénztárnok,
- 1 anyagkezelő,
- 1 központi irnok,
- 1 forgalmi főnök,
- 1 " " ellenőr,
- 1 pályafentartási főnök (mérnök.)

- 1 műszaki irnok,
- 1 központi hivatal szolgál,
- 3 állomási főnök,
- 3 " " feivigyázó,
- 3 mozdonyvezető,
- 2 vonatvezető egyuttal kezelő,
- 3 kalauz,
- 12 vonal- és váltó őr.

A folyamodványok 1881. évi január hó 1-ig a szamosvölgyi vasút igazgatóságához beterjesztendők.

Deésen, 1880. október hó 18-án.

A „SZAMOSVÖLGYI-VASÚT“ igazgatósága.

3—3

CLAYTON és SHUTTLEWORTH Budapest.

A közlő idényre ezennel ajánljuk dúsán felszerelt raktárunkat, malmok, szeszkavágók, repázók s egyéb gépek beszerzésére, s egyidejűleg bátrak vagunk ez alkalmat felhasználva, a nagyérdemű gazdák közönségét arra figyelmeztetni, hogy folyó évi szeptember hó 19-től 22-ig **BÉKÉS-OSABÁN** megtartott gazdasági gépkiállítás és gépversenynél, gépeinknek hasonlíthatatlanul kitűnő szerkezete és szabatos munkája a bizottság által 7 darab ezüst-éremmel lett kitüntetve és pedig: az egyetlen nagy ezüst-éremmel színlítható 4 fogatú tisztító szerkezet, és szákoló készülékkel ellátott járgány **cséplőgépünk**; — a legnagyobb kitüntetés egy nagy ezüst-éremmel **V. R. S. I. jegyű 3 vasúti kocsik**; — az egyedül e célra kitűzött ezüst-érmekek pedig **konkoly választó gépeink** (Trieurok), — **szeeska vágóink**, — **rögtörőink**, — **repázóink** sfb. Öt gép a kiállításból egyáltalán ki voltak zárva.

CLAYTON és SHUTTLEWORTH,

Budapest, vaczi-körút 80. sz.

5—8

Nyomatja és kiadja „Banffy és Kovács“ könyvnyomdája Deésen.